

FYSIS - skrývá se?

Před necelými 6 lety uveřejnil americký filosof Daniel W. Graham v časopise *Classical Philology* článek, v němž kritizuje obvyklý překlad slavného Hérakleitova zlomku o skrývajícím se FYSIS, totiž že ta se údajně „ráda“ skrývá, eventuálně že „miluje“ skrývání. Teď máme tento článek k dispozici v českém překladu¹ v prvním svazečku nové řady „Filosofické interpretace“ nakladatelství OIKOYMENH; jde o soubor deseti vybraných textů, vízících se k Hérakleitovi z Efesu (o výběr textů, překlad i o předmluvu se postaral Martin Pokorný). Grahamovi u běžného překladu vadí, že sugeruje jakýsi „pocit či postoj“, a vidí v tom zřejmě náznak personalizace FYSIS. Navrhuje proto neutrálnější překlad, např. „FYSIS je skrytá“, eventuálně „FYSIS je vždy skrytá“. Autor k tomu navíc v posledním odstavěčku několika slovy naznačí svou interpretaci a také důvod, proč tuto změnu v překládání považuje za důležitou: „Hérakleitos nám sděluje, že přirozenost věcí je očím skryta, ovšem nic nás nenutí k domněnce, že z fysis v tomto skrývání činí komplice.“ -

1 Hérakleios z Efesu – Zkušenost a řeč, Praha 2008; zmiňovaný článek je na str. 90-97.

(Písek, 081225-1.)